

**ADMINISTRAȚIA DE STAT A AVIAȚIEI CIVILE
A REPUBLICII MOLDOVA**

ORDIN nr. 87/GEN

din 29 septembrie 2006
Chișinău

**Cu privire la aprobarea
Programului național de
control al calității în domeniul
securității aeronautice**

Întru executarea atribuțiilor ce revin Administrației de Stat a Aviației Civile în calitate de organ de specialitate al administrației publice centrale în domeniul aviației civile, în scopul monitorizării implementării Programului național de securitate aeronautică prin aplicarea măsurilor de control al calității, verificării eficienței măsurilor de securitate aeronautică, precum și menținerii viabilității și eficienței Programului național de securitate aeronautică, în temeiul Legii aviației civile nr. 1237-XIII din 9 iulie 1997, Regulamentului Administrației de Stat a Aviației Civile, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1057 din 19 octombrie 1998,

ORDON:

1. Se aprobă Programul național de control al calității în domeniul securității aeronautice, conform Anexei la prezentul Ordin.
2. Administrația de Stat a Aviației Civile va pune la dispoziția tuturor persoanelor interesate Anexa la prezentul Ordin.
3. Procedurile determinate de prezentul Ordin sînt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice care desfășoară activități în domeniul aviației civile pe teritoriul Republicii Moldova.
4. Prezentul Ordin intră în vigoare din data publicării în “Monitorul Oficial” al Republicii Moldova.

Director general

Valentin VIZANT

**PROGRAMUL NAȚIONAL DE CONTROL AL CALITĂȚII ÎN
DOMENIUL SECURITĂȚII AERONAUTICE**

**CAPITOLUL 1
DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Obiectivele Programului

(1) Programul național de control al calității în domeniul securității aeronautice (în continuare Program) stabilește măsurile de monitorizare a implementării a Programului național de securitate aeronautică (PNSA).

(2) Obiectivele prezentului Program sînt următoarele:

- a) de a monitoriza implementarea PNSA prin aplicarea măsurilor de control al calității;
- b) de a verifica eficiența măsurilor de securitate aeronautică;
- c) de a menține viabilitatea și eficiența PNSA.

Articolul 2. Scopurile Programului

(1) Prezentul Program este elaborat în scopurile:

- a) stabilirii sistemului național de control al calității în domeniul securității aeronautice;
- b) definirii responsabilităților subiecților supuși activităților de control de calității;
- c) determinării criteriilor de calificare pentru inspectorii de securitate aeronautică (AVSEC);
- d) stabilirii principiilor, procedurilor și metodelor de efectuare a activităților de control al calității;
- e) stabilirii modalității de remediere a neconformităților cerințelor de securitate aeronautică (în continuare - deficiențe);
- f) stabilirii sistemului de măsuri de constrîngere pentru remedierea deficiențelor constatate.

Articolul 3. Cadrul juridic

(1) Prezentul Program este elaborat în baza prevederilor actelor normative internaționale în domeniul securității aeronautice, la care Republica Moldova este parte și cerințelor în domeniul securității aeronautice ale organizațiilor internaționale, membru al cărora este Republica Moldova;

(2) Prezentul Program este elaborat în baza Legii aviației civile nr. 1237-XIII din 09.07.1997 și Programului Național de Securitate Aeronautică.

Articolul 4. Noțiuni de bază

În sensul prezentului Program se utilizează următoarele noțiuni de bază:

audit de securitate - examinare aprofundată a tuturor aspectelor legate de măsurile și procedurile de securitate, cu scopul de a determina dacă acestea sunt implementate în mod continuu și la un standard acceptat;

deficiență - neîndeplinirea cerințelor actelor normative în domeniul securității aeronautice constatate în urma activităților de control al calității ;

evaluare de securitate - un studiu al funcționării aeroportului, companiei aeriene în scopul identificării vulnerabilităților care pot fi exploatate pentru comiterea unui act de intervenție ilicită și recomandarea unor măsuri de protecție comensurabile cu nivelul amenințării;

incident de securitate - eveniment care are consecințe negative asupra securității și siguranței persoanelor și a bunurilor;

inspector AVSEC - persoană desemnată pentru efectuarea activităților de control al calității în domeniul securității aeronautice la nivel național;

inspecție de securitate - o examinare a implementării unuia sau mai multor aspecte legate de măsurile și procedurile de securitate în vigoare în scopul determinării eficienței aplicării acestora;

investigație - procesul de examinare și analiză a informației referitoare la incidentul de securitate produs în scopul stabilirii cauzelor care au contribuit la producerea acestuia, elaborării concluziilor și recomandărilor de asigurare a securității aeronautice;

prescripție inspectorială - dispoziție emisă de către inspectorul AVSEC care obligă pe subiectul supus activității de control al calității să remedieze deficiențele constatate în termene stabilite;

test de securitate - un act de intervenție ilicită simulat, comis în mod confidențial, cu scopul de a determina eficiența măsurii sau procedurii de securitate aplicate în momentul și locul desfășurării testului.

CAPITOLUL 2

SUBIECȚII CARE ASIGURĂ REALIZAREA PREZENTULUI PROGRAM ȘI OBLIGAȚIILE ACESTORA

Articolul 5. Autoritatea competentă

(1) Administrația de Stat a Aviației Civile (în continuare - Administrația) este autoritatea competentă responsabilă pentru elaborarea și implementarea Programului național de control al calității în domeniul securității aeronautice.

(2) Administrația are următoarele atribuții:

- a) monitorizarea implementării PNSA;
- b) realizarea prezentului Program în scopul asigurării eficienței PNSA;
- c) întocmirea planului anual al activităților de control al calității în domeniul securității aeronautice;
- d) efectuarea auditelor de securitate, inspecțiilor de securitate, evaluărilor de securitate, testelor de securitate și investigațiilor incidentelor de securitate;
- e) desemnarea inspectorilor AVSEC pentru efectuarea activităților de control al calității;
- f) asigurarea numărului necesar de inspectori AVSEC calificați pentru efectuarea activităților de control al calității;
- g) desemnarea și împuternicirea persoanelor care participă la efectuarea testelor de securitate;
- h) aprobarea planurilor de acțiuni corective elaborate de subiecți în conformitate cu rezultatele controalelor de calitate și monitorizarea realizării planurilor;

- i) monitorizarea implementării programelor de control intern al calității;
- j) elaborarea rapoartelor privind realizarea prezentului Program.

Articolul 6. Subiecții supuși controlului calității

(1) Activităților de control al calității prevăzute la art. 14 pct. (1) al prezentului Program sînt supuși următorii subiecți:

a) operatorii de aeroporturi din Republica Moldova, precum și operatorii de aeroporturi din alte state ce constituie originea unor zboruri cu destinația Republica Moldova, cu acordul prealabil al autorităților competente ale statelor respective;

b) operatorii aerieni naționali, precum și operatorii aerieni străini care operează pe aeroporturile din Republica Moldova;

c) agenții aeronautici cărora potrivit PNSA le revin responsabilități în domeniul securității aeronautice, cum ar fi: companiile de deservire la sol, de producere a alimentelor de bord, de curățenie la bordul aeronavelor, de alimentare cu combustibil a aeronavelor, furnizorii de servicii de navigație aeriană, etc.;

d) agenții economici care desfășoară activități în perimetrele aeroporturilor din Republica Moldova sau al căror personal are acces în zonele restricționate ale aeroporturilor;

e) structurile de stat cărora, potrivit PNSA, le revin responsabilități în aplicarea unor măsuri de securitate aeronautică pe aeroporturi.

(2) Subiecții supuși activităților de control al calității au următoarele atribuții:

a) să nu obstrucționeze exercitarea de către inspectorii AVSEC a atribuțiilor ce le revin potrivit prezentului Program;

b) să furnizeze inspectorilor AVSEC informațiile ce țin de securitatea aeronautică pe care aceștia le solicită;

c) să nu furnizeze inspectorilor AVSEC informații false;

d) să se conformeze întocmai și în termen indicațiilor scrise ale inspectorilor AVSEC;

e) să întocmească planul de acțiuni corective pentru remedierea deficiențelor constatate în urma activităților de control al calității;

f) să efectueze, în termenele stabilite, acțiunile corective prevăzute de planurile de remediere a deficiențelor aprobate de Administrație;

g) să asigure pe cont propriu transferul, cazarea și alimentarea inspectorilor AVSEC pe durata activităților de control al calității.

CAPITOLUL 3 INSPECTORII AVSEC

Articolul 7. Desemnarea inspectorilor AVSEC

(1) Administrația este responsabilă pentru selectarea, instruirea și desemnarea inspectorilor AVSEC.

(2) Activitățile de control al calității prevăzute la art. 14 alin. (1) al prezentului Program se efectuează de către inspectorii AVSEC desemnați de Administrație în conformitate cu cerințele stabilite.

Articolul 8. Calificări

(1) Inspectorii AVSEC trebuie să dea dovadă de cunoștințele și aptitudinile necesare în domeniul securității aeronautice.

(2) Pentru efectuarea activităților de control al calității inspectorii AVSEC trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să cunoască prevederile documentelor internaționale în domeniul securității aeronautice;

b) să cunoască prevederile documentelor naționale în domeniul securității aeronautice;

c) să cunoască principiile, procedurile și metodele de efectuare a activităților de control al calității;

d) să dețină certificat de inspector AVSEC;

e) să înțeleagă procesul supus activității de control al calității;

f) să cunoască limba engleză în volumul necesar.

Articolul 9. Selectarea inspectorilor AVSEC

(1) Selectarea inspectorilor AVSEC se efectuează cu scopul de a asigura nivelul necesar de competență a acestora pentru efectuarea activităților de control al calității.

(2) Inspectorii AVSEC sînt desemnați din rîndul angajaților Direcției securitate aeronautică a Administrației.

(3) În caz de necesitate, pentru efectuarea măsurilor de control al calității pot fi recrutați lucrători din aviația civilă și angajați ai altor structuri de stat, care corespund cerințelor înaintate nivelului de calificare și pregătire profesională al inspectorilor AVSEC.

Articolul 10. Pregătirea profesională și certificarea inspectorilor AVSEC

(1) Pregătirea profesională a inspectorilor AVSEC se efectuează cu scopul de a forma o abordare standardizată a efectuării activităților de control al calității, de a dezvolta aptitudini de aplicare a metodelor, principiilor și procedurilor de control al calității.

(2) Candidații la funcția de inspector AVSEC trebuie să absolvească un curs de instruire specializat în baza programelor de instruire ale Organizației Aviației Civile Internaționale (în continuare - OACI) sau Conferinței Europene a Aviației Civile (în continuare - CEAC) și să primească certificatul de inspector AVSEC.

(3) Administrația efectuează validarea certificatelor de inspector AVSEC, care presupune estimarea nivelului de corespundere a calificărilor și pregătirii profesionale a inspectorului AVSEC cerințelor stabilite și determinarea tipului de activitate de control al calității pe care inspectorul AVSEC este autorizat să o efectueze.

(4) Administrația este responsabilă pentru reciclarea inspectorilor AVSEC cel puțin o dată la doi ani sau mai des, după caz. Reciclarea poate fi efectuată în cadrul activităților de instruire organizate de Administrație, în centrele de instruire OACI și CEAC, sau în cadrul seminarelor specializate AVSEC organizate de OACI și CEAC.

Articolul 11. Sarcinile inspectorilor AVSEC

(1) Pe timpul efectuării activităților de control al calității,

sarcinile inspectorilor AVSEC vor fi următoarele:

- a) planificarea activităților de control al calității;
- b) colectarea informației necesare la locul desfășurării activității de control al calității prin metoda observărilor, interviurilor, studierii documentelor și, după caz, aplicării testelor;
- c) elaborarea rapoartelor despre activitățile de control al calității efectuate;
- d) participarea la procesul de monitorizare a remedierii deficiențelor constatate.

Articolul 12. Drepturile inspectorilor AVSEC

(1) În exercitarea atribuțiilor sale inspectorii AVSEC au dreptul:

- a) de acces pe orice aeronavă civilă, indiferent de statul de înmatriculare, atunci când aceasta se află poziționată pe un aeroport din Republica Moldova, însă fără a afecta programul de zbor;
- b) de acces în orice zonă sau obiectiv din perimetrul aeroporturilor din Republica Moldova;
- c) de acces la orice obiectiv situat în afara unui aeroport, deținut de un operator economic în scopul susținerii unor activități pe care acesta le desfășoară în perimetrul unui aeroport;
- d) de a supune verificării orice bun suspect, oricare ar fi proprietarul acestuia, găsit în perimetrul unui aeroport sau în spațiile agentului economic;
- e) de a solicita operatorului aerian, operatorului de aeroport sau agentului economic care desfășoară activități pe teritoriul unui aeroport, informațiile relevante pentru desfășurarea activităților de control al calității;
- f) de a reține zborul unei aeronave civile în cazul în care există informații verificate că aceasta prezintă un risc sau un pericol din punct de vedere al securității aeronautice;
- g) de a solicita de la orice persoană angajată de subiectul supus activității de control al calității informații ce pot contribui la evaluarea măsurilor și procedurilor de securitate;
- h) de a înregistra în scris, fotografic, audio sau video orice zonă, operație, procedură sau obiectiv supus activităților de control al calității.

Articolul 13. Obligațiile inspectorilor AVSEC

(1) Pe timpul efectuării activităților de control al calității, inspectorii AVSEC au următoarele obligații:

- a) să cunoască și să respecte cerințele de securitate aeronautică ale operatorilor de aeroporturi, operatorilor aerieni și ale altor întreprinderi cu activitate aeroportuară și să respecte regulile de acces stabilite, cu excepția cazurilor în care procesul de control prevede altfel;
- b) să respecte prevederile actelor normative din domeniul securității aeronautice;
- c) la încheierea activității de control al calității, să informeze un reprezentant al subiectului despre rezultatul controlului;
- d) să nu rețină zborul unei aeronave, dacă nu există argumente temeinice de a proceda astfel;
- e) să nu afecteze neîntemeiat activitatea profesională curentă a angajaților subiectului supus controlului;

f) să respecte caracterul confidențial al informațiilor obținute în timpul desfășurării activităților de control al calității;

g) să rămână obiectivi și imparțiali, să dea dovadă de o conduită corectă.

CAPITOLUL 4

ACTIVITĂȚILE DE CONTROL AL CALITĂȚII ȘI REMEDIEREA DEFICIENȚELOR

Articolul 14. Tipurile de activități de control al calității

(1) Administrația efectuează monitorizarea eficienței implementării PNSA prin desfășurarea următoarelor activități de control al calității:

- a) audit de securitate (în continuare - audit);
- b) inspecție de securitate (în continuare - inspecție);
- c) evaluare de securitate (în continuare - evaluare);
- d) test de securitate (în continuare - test);
- e) investigație.

(2) Activitățile de control al calității se vor efectua în conformitate cu instrucțiunile aprobate de Administrație, care stabilesc scopurile, obiectivele, mijloacele, procedurile și practicile de efectuare a activităților de control al calității, precum și sistemul de clasificare a conformității.

Articolul 15. Planificarea activităților de control al calității

(1) Activitățile de control al calității prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. a), b) și d) al prezentului Program se efectuează în conformitate cu planul anual al activităților de control al calității, aprobat de Administrație. Pentru a asigura flexibilitatea și eficiența planului anual al activităților de control al calității, acesta va fi conceput pe baza unei ordini de priorități. La stabilirea priorităților se va ține cont de următorii factori: nivelul de amenințare, tipul, natura, volumul și frecvența operațiunilor, prezența operatorilor cu nivel de risc sporit, istoricul unor deficiențe constatate anterior.

(2) Pe lângă activitățile de control al calității prevăzute de planurile anuale, vor fi efectuate inspecții inopinate și teste, ori de câte ori astfel de activități vor fi considerate ca fiind necesare pentru determinarea eficienței măsurilor de securitate. În cazul apariției unor pericole noi pentru securitatea aviației civile vor fi efectuate evaluări ale sistemului de asigurare a securității aeronautice.

Articolul 16. Auditul

(1) Administrația efectuează în conformitate cu planurile anuale ale activităților de control al calității audite de securitate. Auditul reprezintă o examinare în detaliu a tuturor aspectelor măsurilor și procedurilor de securitate aeronautică în vigoare aplicate de operatorii de aeroporturi, operatorii aerieni, agenții aeronautici, cu scopul de a stabili dacă acestea sînt aplicate în mod regulat și dacă se respectă un nivel uniform de îndeplinire a cerințelor.

(2) În baza rezultatelor auditului efectuat Administrația întocmește un raport care conține informații referitor la deficiențele constatate și recomandări pentru remedierea acestora.

(3) Subiectul supus auditului elaborează, în baza raportului, și prezintă Administrației spre aprobare, un plan de acțiuni corective.

(4) Administrația monitorizează realizarea măsurilor corective pînă la remedierea deplină a deficiențelor.

Articolul 17. Inspecția

(1) Administrația efectuează, în conformitate cu planurile anuale ale activităților de control al calității sau inopinat, inspecții a uneia sau mai multor măsuri și proceduri de securitate aeronautică aplicate în aeroporturi și de către operatorii aerieni, cu scopul de a stabili în ce volum și cît de eficient se aplică aceasta/acestea.

(2) În baza rezultatelor inspecției efectuate Administrația întocmește un raport care conține informații referitor la deficiențele constatate și recomandări pentru remedierea acestora.

(3) Subiectul supus inspecției elaborează, în baza raportului, și prezintă Administrației spre aprobare un plan de acțiuni corective.

(4) Administrația monitorizează realizarea măsurilor corective pînă la remedierea deplină a deficiențelor.

Articolul 18. Evaluarea

(1) Administrația întreprinde evaluări ale nivelului de securitate aeronautică al aeroporturilor, operatorilor aerieni și ale altor organizații care desfășoară activități în domeniul securității aeronautice cu scopul stabilirii necesităților în domeniul securității, în cazul apariției unor pericole noi.

(2) În conformitate cu rezultatele evaluării Administrația întocmește un raport care conține informații referitor la punctele vulnerabile identificate în sistemul de asigurare a securității aeronautice și recomandări de aplicare a unor măsuri de protecție suplimentare, comensurabile cu nivelul de pericol.

(3) Subiectul supus inspecției elaborează, în baza raportului, și prezintă Administrației spre aprobare, un plan de acțiuni pentru eliminarea factorilor de risc constatați.

(4) În dependență de rezultatele evaluării Administrația, după caz, propune operarea modificărilor și completărilor la PNSA, alte acte normative în domeniul securității aeronautice.

Articolul 19. Testul

(1) Administrația efectuează, în conformitate cu planurile anuale ale activităților de control al calității sau inopinat, testarea componentelor sistemului de securitate aeronautică, inclusiv a utilajelor, personalului, procedurilor, în scopul stabilirii eficienței aplicării acestora.

(2) În baza rezultatelor testului efectuat Administrația întocmește un raport care conține informații referitor la deficiențele identificate și recomandări pentru remedierea acestora.

(3) Subiectul supus testului elaborează, în baza raportului, și prezintă Administrației spre aprobare un plan de acțiuni corective.

(4) Administrația monitorizează realizarea măsurilor corective pînă la remedierea deplină a deficiențelor.

Articolul 20. Investigația

(1) Administrația investighează incidentele de securitate produse în scopul determinării cauzelor care au contribuit la producerea

acestora, elaborării concluziilor și recomandărilor pentru asigurarea securității aeronautice.

(2) În baza rezultatelor investigației Administrația întocmește un act al investigației în care se expun concluziile despre cauzele producerii incidentului.

(3) În baza concluziilor și recomandărilor făcute, Administrația întreprinde măsurile necesare întru preîntâmpinarea repetării incidentului.

Articolul 21. Modul de remediere a deficiențelor

(1) Remedierea deficiențelor constatate în urma activităților de control al calității se va realiza prin:

a) din partea subiectului supus activității de control al calității - întocmirea și realizarea în termenele stabilite a planului de acțiuni corective pentru remedierea deficiențelor;

b) din partea Administrației - aprobarea planului de acțiuni corective, monitorizarea implementării acestuia, inclusiv prin controale repetate, precum și aplicarea măsurilor de constrângere și sancțiunilor în cazul constatării unor deficiențe severe, sau când nu se îndeplinesc acțiunile corective și nu se remediază deficiențele.

Articolul 22. Măsuri de constrângere

(1) Prescripția inspectorială se aplica în calitate de măsură de constrângere în cazul când nu este executat planul de acțiuni corective și nu sînt remediate deficiențele constatate, precum și la orice etapă de desfășurare a activității de control al calității, în dependență de gradul deficienței și impactul acesteia asupra nivelului de asigurare a securității aeronautice.

(2) Prescripția inspectorială este executorie. În cazul neexecutării unei prescripții inspectoriale Administrația poate aplica sancțiuni.

Articolul 23. Sancțiuni

(1) În cazul violărilor serioase și repetate ale reglementărilor naționale, neîndeplinirii prescripțiilor inspectoriale sau dacă nu au fost remediate deficiențele constatate, Administrația poate suspenda sau revoca certificatul / autorizarea pentru desfășurarea activității în domeniul aviației civile, revoca dreptul de desfășurare a activităților pentru asigurarea securității aeronautice.

CAPITOLUL 5 CONTROLUL INTERN AL CALITĂȚII

Articolul 24. Programele de control intern al calității

(1) Principiile de efectuare a controlului intern al calității în domeniul securității aeronautice sînt aceleași ca și pentru controlul calității la nivel național.

(2) Agenții aeronautici vor elabora și vor implementa un program de control intern al calității, în scopul asigurării aplicării eficiente și calitative a măsurilor de securitate aeronautică, expuse în programele proprii de securitate aeronautică.

(3) Structurile de stat, cărora potrivit PNSA le revin responsabilități pentru diferite aspecte ale securității aeronautice

în aeroporturi, elaborează și implementează programe de control intern al calității pentru evaluarea eficienței măsurilor aplicate.

(4) Programele de control intern al calității urmează a fi aprobate de Administrație.

Articolul 25. Planificarea activităților de control intern al calității

(1) Subiecții care elaborează și implementează programe de control intern al calității vor prezenta Administrației pentru examinare și aprobare planurile anuale de activități de control intern al calității.

Articolul 26. Rapoarte privind realizarea controlului intern al calității

(1) Subiecții care elaborează și implementează programe de control intern al calității vor întocmi rapoarte anuale privind realizarea programului cu perioada de referință 1 ianuarie - 31 decembrie.

(2) Raportul urmează a fi prezentat Administrației până la 31 ianuarie a anului următor perioadei de referință.

CAPITOLUL 6 DISPOZIȚII FINALE

Articolul 27. Rapoarte privind realizarea Programului național de control al calității în domeniul securității aeronautice

(1) Administrația va întocmi rapoarte anuale cu privire la realizarea prezentului Program cu perioada de referință 1 ianuarie - 31 decembrie.

(2) Raportul urmează a fi prezentat Guvernului până la 1 martie a anului următor perioadei de referință.

Articolul 28. Colectarea și analizarea informației suplimentare

(1) Administrația stabilește un mecanism de colectare a informațiilor suplimentare ce țin de securitatea aeronautică de la astfel de surse cum sînt pasagerii, membrii echipajelor, personalul de deservire la sol ș.a.

(2) Administrația va analiza și va verifica informațiile primite și va întreprinde, după caz, măsuri pentru menținerea nivelului necesar de securitate aeronautică.